

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudkyň JUDr. Marie Žiškové a Mgr. Jany Jurečkové v právní věci žalobce: **P. S.**, zastoupeného JUDr. Tomášem Chlebikem, advokátem se sídlem Karola Šliwky 621/5, Karviná, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2011, č. j. MSK 207149/2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 6. 2014, č. j. 58 A 8/2012 – 84,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Karviná (dále jen „magistrát“) rozhodnutím ze dne 20. 9. 2011 uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích dle § 22 odst. 1 písm. h) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „přestupkový zákon“), ve znění účinném do 31. 7. 2011. Uvedeného přestupku se měl dopustit tím, že dne 18. 4. 2010 jako vlastník psa (německého ovčáka) nezabránil jeho pobíhání po pozemní komunikaci – místní komunikaci poblíž domu č. p. 723 v Dětmarovicích. V důsledku toho došlo k dopravní nehodě, kdy projíždějící motocyklista M. K. po vběhnutí psa do vozovky bezprostředně před motocykl upadl a utrpěl tak zranění, které svým rozsahem naplnilo pojem ublížení na zdraví. Žalobce tedy porušil § 60 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Za spáchání uvedeného přestupku mu magistrát uložil pokutu ve výši 25.000 Kč, povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč a povinnost uhradit škodu ve výši 35.826 Kč

poškozenému M. K. (sestavající z ušlého výdělku za dobu trvání pracovní neschopnosti v částce 31.626 Kč a z bolestného při utrpeném úrazu ve výši 4.200 Kč). Odvolání žalobce proti rozhodnutí magistrátu zamítl žalovaný v záhlaví vymezeným rozhodnutím.

[2] Krajský soud žalobu proti rozhodnutí magistrátu zamítl nejprve rozsudkem ze dne 30. 7. 2012, č. j. 58 A 8/2012 – 34. Nejvyšší správní soud poté vyhověl kasační stížnosti žalobce a uvedený rozsudek krajského soudu zrušil pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů a věc mu vrátil k dalšímu řízení; učinil tak rozsudkem ze dne 27. 11. 2012, č. j. 1 As 138/2012 – 25. Krajskému soudu vytkl, že se řádně nevypořádal jednak s žalobními námitkami, kterými žalobce zpochybňoval věrohodnost výpovědí svědků, podle nichž pes, jenž se v inkriminované době střetl s motocyklem řízeným poškozeným, náleží žalobci, jednak s žalobními námitkami týkajícími se údajného spoluzavinění nehody poškozeným. Krajský soud následně žalobu opětovně zamítl, a to rozsudkem ze dne 19. 6. 2014, č. j. 58 A 8/2012 – 84, proti němuž žalobce (dále též „stěžovatel“) brojí nyní posuzovanou kasační stížností.

II. Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu

[3] Skutečnost, že je žalobce majitelem psa plemene německý ovčák, který se v inkriminované době střetl s motocyklem řízeným poškozeným K., byla dle krajského soudu jednoznačně prokázána výpovědi svědků slyšených v rámci trestního řízení, a to E. S. a R. M., s nimiž koresponduje také výpověď poškozeného M. K.. Z jejich výpovědí vyplynulo, že se jednalo o psy žalobce (konkrétně německého ovčáka a menšího bílého psa), kteří v danou chvíli volně pobíhali po okolí, přičemž větší pes plemene německý ovčák poškozenému vběhl do jízdny dráhy a poškozený již nedokázal zabránit střetu. Soud považoval tyto výpovědi za věrohodné i přes tvrzení žalobce, že rodiče paní S. mají rovněž německého ovčáka, že on nevlastní pudla ale bišonka a p. M. před nehodou psy žalobce neznal. Svědek M. uvedl, že zná psa od rodičů svědkyně S. a ten to nebyl. Rodiče paní S. sice mají dva psy, avšak kromě německého ovčáka mají „pouliční rasu“. Svědci shodně vypověděli, že se tam pohybovali dva psi, německý ovčák a pudl nebo menší bílý pes s kroucenými chlupy, přičemž po nehodě se oba psi vrátili zpět k zahradě žalobce, který jim otevřel branku a zavřel je do kotce. Soud zdůraznil, že plemeno bišonek je podobné pudlům a laik, pokud se blíže o rasy psů nezajímá, nemusí rozdíl v těchto rasách zaznamenat. Věrohodností výpovědi napovídá i to, že žalobce v daný moment opravoval plot, a tak psi mohli vyběhnout ze zahrady, aniž by to žalobce zaregistroval. Z úředního záznamu o podání vysvětlení ze dne 14. července 2011 vyplynulo, že žalobce připustil, že mu psi mohli vyběhnout ze zahrady a že je zavřel do kotce až poté, co došlo k nehodě. Teprve později v tomto směru změnil svou výpověď a již uváděl, že byli celou dobu v kotci. Uvedené tvrzení žalobce proto soud považoval za účelové.

[4] Soud nedal žalobci za pravdu ani v otázce namítaného spoluzavinění motocyklisty. Konstatoval, že žalobce jednoznačně porušil zákonnou normu, jestliže nechal psy volně pobíhat po pozemní komunikaci. Žalobce mohl a měl předvídat, že pes může ze zahrady vyběhnout a vběhnout na pozemní komunikaci a může být účastníkem střetu s projíždějícím vozidlem, a tím i dopravní nehody, při níž může dojít k ublížení na zdraví a jiné škodě. Nedbalostní jednání žalobce je v posuzovaném případě okolností natolik významnou pro vznik škodlivého následku, že ani eventuální pochybení na straně poškozeného, např. nepřiměřená rychlost, nemůže způsobit přerušení příčinného vztahu mezi jednáním žalobce a vzniklým následkem. Ustálená judikatura hovoří o tom, že spoluzavinění poškozeného nevede zásadně k exkulpaci pachatele, mohlo by mít vliv pouze na výši sankce. Dle výše zmiňovaných svědků však poškozený nejel nijak rychle a před střetem se psem brzdil. Sám poškozený uvedl, že mohl jet kolem 40 km/h a když viděl psy, přibrzdil. Podle soudu nelze očekávat, že motocyklista, který vidí na pozemní komunikaci pobíhat psy, zastaví a bude čekat tak dlouho, až psi někam odběhnou, a to ještě

za situace, kdy jedním ze psů je velký pes, německý ovčák, který „*bezesperu vzbuzuje respekt až bázeň každého člověka.*“ Je naprosto přirozené, že řidič motocyklu přibrzdil a v jízdě pokračoval.

III. Shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[5] Podle stěžovatele krajský soud nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu. Opět vycházel z přesvědčení, že dokazování provedené v původním trestním řízení je bez dalšího použitelné a není tedy třeba v rámci správního řízení důkazy opakovat, eventuálně doplnit při následném přezkumu před správním soudem. Krajský soud se spokojil s tvrzením, že pokud svědci vypovídali vždy shodně a výpovědi do sebe logicky zapadaly, tak soud neměl důvod věrohodnost těchto výpovědí zpochybnit.

[6] Konkrétně stěžovatel zpochybnil závěr krajského soudu v otázce, komu náleželi předmětní psi. Namítl, že přesvědčení soudu o podobnosti bišonka s pudlem vykazuje spíše znaky neznalosti dané problematiky a že i pes „pouliční“ rasy může po nijak náročné kadeřnické úpravě vypadat jako bišonek.

[7] Dále stěžovatel poukázal na rozpory ve výpovědích poškozeného a svědků pana M. a paní S. učiněných v trestním řízení. „Zásadní rozdíl“ v popisu nehody má spočívat v tom, že poškozený pan K. trvá na tom, že psy uviděl na poslední chvíli na vzdálenost cca 2 metrů a tito mu vběhli do jízdní dráhy z levé strany. Svědci S. a M. popisují situaci tak, že psi vběhli z pravé strany a motocyklista brzdil dobu rozhodně delší, než jím tvrzené 2 metry před střetem.

[8] Za nepřijatelnou označuje stěžovatel argumentaci krajského soudu ohledně očekávaného chování motocyklisty při zjištění pohybu zvířat na pozemní komunikaci. Nesouhlasí se závěrem, podle nějž je přirozené, že řidič motocyklu pouze přibrzdil a v jízdě pokračoval. Kdyby motocyklista zastavil anebo alespoň podstatně snížil svoji rychlost tak, aby se se zvířaty bezpečně minul, nemuselo ke střetu dojít. Pokud tak neučinil, převzal na sebe odpovědnost za případný následek. Poškozený K. jel po úzké silnici mezi rodinnými domky po vozovce pokryté šterkem ze zimního posypu a zcela zjevně psy viděl na vzdálenost delší než 2 metry. Z výpovědi svědků M. a S. lze dovodit schopnost řidiče zabrzdit před pobíhajícími psy, což ovšem neučinil a pokračoval v jízdě. Tato „hra na náhodu“ se ukázala být nepřiměřeným rizikem, neboť pohyb psů po vozovce v bezprostřední blízkosti plotu v podstatě nedával jinou možnost vyústění jízdy poškozeného K., než náraz do některého ze zvířat. Mezi základní povinnosti řidiče (plynoucí z § 4 a 5 zákona o silničním provozu) přitom patří povinnost sledovat provoz před sebou, dbát zvýšené pozornosti a opatrnosti i vůči zvířatům a povinností přizpůsobit své chování stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace. Kdyby se praxe měla řídit názorem krajského soudu, tak by na ulicích v dohledné době přibylo zejména smrtelných úrazů dětí, neboť by nic řidiče neomezovalo v tom, aby nerespektovali pravidla o přiměřenosti rychlosti jízdy a vjížděli do rodinné zástavby maximální povolenou rychlostí. Pokud by měl soud dát naopak za pravdu verzi poškozeného K., pak po dobu projetí oněch dvou metrů (poté, co spatřil psy u silnice) řidič K. rozhodně nemohl stihnout přemýšlet nad potenciálním nebezpečím v podobě útoku německého ovčáka v případě zastavení, nýbrž mohl pouze zahájit brzdění a dále již motocykl neovládal, neboť uklouzl na šterku, který při jízdě zcela ignoroval.

[9] Krajský soud tedy předkládá pouze své názory na tzv. „okolnosti případu“, aniž by disponoval skutečnými důkazy na příčiny a průběh dopravní nehody. Záležitost spoluzavinění na straně poškozeného K. není bagatelní, jak se soud domnívá, nýbrž zcela zásadní. Pokud by objektem střetu byla namísto zvířete lidská bytost, tak by se řízení neobešlo bez znaleckého posudku z oboru silniční dopravy na příčiny a průběh dopravní nehody, jehož součástí by bylo i vyjádření znalce ve vztahu k posouzení možnosti zabránit střetu a vůbec chování řidiče

motorového vozidla před nehodou. V případě střetu se zvířaty tento zcela zásadní důkazní prostředek soud nahrazuje vlastní úvahou, která je ovšem v zásadním rozporu s platnou právní úpravou a nese navíc známky neznalosti silniční dopravy.

[10] Žalovaný nevyužil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Stěžovatel byl sankcionován podle § 22 odst. 1 písm. h) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „přestupkový zákon“), ve znění účinném do 31. 7. 2011, podle něž se přestupku dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích „*porušením zvláštního právního předpisu způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví*“. Zvláštním právním předpisem, jehož porušení se měl stěžovatel dopustit, je § 60 odst. 11 zákona o silničním provozu, podle něž je vlastník nebo držitel domácích zvířat „*povinen zabránit pobíhání těchto zvířat po pozemní komunikaci*“.

[13] Jak Nejvyšší správní soud zjistil ze správního a soudního spisu, o daném skutku (k jeho vymezení viz bod [1] výše) bylo nejprve vedeno trestní řízení, v němž Okresní soud v Karviné rozhodl usnesením ze dne 20. 5. 2011, č. j. 9 T 40/2011-119, o postoupení věci magistrátu. Okresní soud shledal, že obžalovaný (tj. v nynějším řízení stěžovatel) se sice dopustil porušení § 60 odst. 11 zákona o silničním provozu, avšak nenaplnil znaky přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti, neboť v daném případě se nejednalo o porušení důležité povinnosti dle § 148 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Za porušení důležité povinnosti ve smyslu uvedeného ustanovení je nutno považovat takové povinnosti, při jejichž porušení dochází zpravidla k vážným újmám nebo vážnému ohrožení zdraví a života dalších osob. K úniku psa obžalovaného však došlo v odlehlejší části obce Dětmárovice poblíž jinak jen málo frekventované místní komunikace, kterou vozidla zpravidla neprojíždějí vyšší rychlostí. K únikům psa obžalovaného docházelo opakovaně i v minulosti, přičemž nikdy nedošlo k žádným újmám na zdraví dalších osob. Samotný pes obžalovaného není nebezpečný, má klidnou povahu, na lidi ani ostatní psy nikdy neútočil. Obžalovaný však svým jednáním zavinil újmu na zdraví poškozeného K., a to v přímé příčinné souvislosti s porušením právního předpisu a obecně závazné vyhlášky obce Dětmárovice, jeho jednání by tak mohlo být posouzeno jako přestupek.

[14] V průběhu trestního řízení i následně vedených řízení před správními orgány a před krajským soudem bylo prokázáno (a stěžovatelem nebylo nijak rozporováno), že poškozený M. K. dne 18. 4. 2010 utrpěl při dopravní nehodě, k níž došlo na místní komunikaci v obci Dětmárovice po kolizi jeho motocyklu se psem, zlomeninu krčku levé lopatky, podvrtnutí páteře a pohmoždění ramene. Stěžovatel však v uvedených řízeních nesouhlasil s tím, že by oním psem, který v daný moment vběhl do vozovky, byl jemu náležející německý ovčák. Dále namítal, že nehodu (ať již do vozovky vběhl jeho, či jiný pes), spoluzavinil poškozený svou neopatrnou jízdou.

[15] V nyní posuzované kasační stížnosti stěžovatel předně namítl, že krajský soud nerespektoval závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem v rozsudku č. j. 1 As 138/2012 – 25. Krajský soud opět vycházel z (dle stěžovatele mylného) přesvědčení, že dokazování provedené v původním trestním řízení je bez dalšího použitelné a není třeba v rámci správního řízení důkazy opakovat, eventuálně doplnit při následném přezkumu před správním soudem.

[16] Uvedenou námitku Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou. Ve zmiňovaném rozsudku č. j. 1 As 138/2012 – 25 zdejší soud zrušil předchozí rozhodnutí krajského soudu toliko pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů, neboť krajský soud nevypořádal řádně všechny v žalobě uplatněné námitky. Zároveň Nejvyšší správní soud výslovně zdůraznil, že se nijak nevyjadřuje k otázce, zda bylo stěžovateli řádně prokázáno, že spáchal předmětný přestupek. Krajský soud poté ve svém druhém rozhodnutí ve věci vypořádal i žalobní námitky, které původně opomenul, a učinil tak bezpochyby přezkoumatelným způsobem. Závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu se tak řídil.

[17] Nejvyšší správní soud zároveň souhlasí se závěrem krajského soudu, podle něž obecně nic nebrání tomu, aby správní orgán, kterému je postoupena věc, v níž bylo původně vedeno trestní řízení, v navazujícím přestupkovém řízení rozhodl na základě důkazů provedených v trestním řízení. Lze předpokládat, že zpravidla bude skutkový stav zjištěný orgány činnými v trestním řízení možno považovat za dostatečný a bylo by nevhodné a nadbytečné provádět dokazování ve správním řízení opětovně. Samozřejmě nelze vyloučit, že v konkrétních případech bude nutné dokazování doplnit, v nynějším případě však správní orgány neshledaly, že by tomu tak bylo. Obecně není v takovém případě povinen znovu provádět dokazování (či dokazování doplňovat) ani krajský soud při následném přezkumu rozhodnutí správního orgánu, neboť správní soudnictví (byť se v něm uplatňuje zásada plné jurisdikce a soud může za určitých okolností dokazování doplnit) je založeno převážně na kasačním principu. Krajský soud dospěl k závěru, že správní orgány vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu a tento svůj závěr řádně odůvodnil. Otázka, zda skutečně bylo řádně prokázáno, že pes, který vběhl poškozenému do cesty, náležel stěžovateli, a že posuzovaná nehoda nebyla spoluzaviněna poškozeným, pak již úzce souvisí s dalšími kasačními námitkami a Nejvyšší správní soud ji proto zodpoví při vypořádávání těchto námitek.

[18] Dále stěžovatel namítá, že není zřejmé, komu náleželi psi, kteří způsobili předmětnou dopravní nehodu. Jak Nejvyšší správní soud ověřil ze správního spisu, žalovaný učinil závěr ohledně vlastnictví daných psů zejména na základě výpovědí svědků S. a M.. Uvedení svědci shodně vypověděli, že u oplocení se pohybovali dva psi, přičemž shoda nastala i v jejich popisu. Dále výpovědi obou svědků korespondují v tom, že oba psi po havárii běželi k pozemku stěžovatele. Přestože pak svědek M. psy ztratil z dohledu, je zde jeho tvrzení, že psi běželi z jeho pozemku a rovněž tvrzení svědkyně S., která viděla, jak stěžovatel zavřel psy do kotce. Podle výpovědí svědků navíc stěžovatel bezprostředně po havárii motocyklu připustil vlastnictví psů a poškozenému přislíbil odškodnění. Podle žalovaného je zcela proti logice, aby stěžovatel vůbec připustil, že psi jsou v jeho vlastnictví, kdyby byl přesvědčen, že tomu tak opravdu není a za této situace poškozenému ještě nabídl odškodnění. Skutečnost, že své psy zavřel do kotce až poté, co došlo k posuzované dopravní nehodě, připustil rovněž stěžovatel při podání vysvětlení dne 14. 7. 2010 (jak je patrné z úředního záznamu o tomto úkonu).

[19] Stěžovatel v následné žalobě zpochybňoval věrohodnost tvrzení svědků, že do vozovky vběhl jeho pes (svědkyně S. údajně chová stejné psy jako stěžovatel, svědek M. před nehodou psy stěžovatele neznal, pouze viděl útěk nějakých psů z místa nehody, vbíhat tyto psy na pozemek stěžovatele však z místa, kde se nacházel, vidět nemohl, svědci S. i M. hovořili o pudlovi, avšak stěžovatel žádného pudla nevlastní, svědkyně M. a D. u nehody nebyly a pouze účelově tvrdí, co nahrává poškozenému, výpověď poškozeného pak označil za účelovou i správní orgán, apod.). S těmito námitkami se krajský soud v nyní napadeném rozsudku vypořádal (blíže viz bod [3] výše), přičemž v nynější kasační stížnosti stěžovatel ve vztahu k dané otázce výslovně pouze namítl, že je nesprávný názor soudu o podobnosti bišonka s pudlem a že naopak i pes „pouliční“ rasy může po nijak náročné kadeřnické úpravě vypadat jako bišonek. Rozporuje tak závěr krajského soudu, který uvedl, že plemeno bišonek je podobné pudlům a laik, pokud se blíže

o rasy psů nezajímá, nemusí rozdíl v těchto rasách zaznamenat (čímž vysvětloval věrohodnost výpovědi paní S., jejíž rodiče sice mají dva psy, avšak kromě německého ovčáka mají „pouliční rasu“; svědci přitom shodně vypověděli, že se na místě nehody pohybovali dva psi, německý ovčák a pudl nebo menší bílý pes s kroucenými chlupy).

[20] K dané námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že souhlasí s krajským soudem ohledně možné zaměnitelnosti psů rasy bišonek a pudl (což je bezpochyby úvaha, kterou si může na základě obecně známých skutečností učinit přímo soud a nemusí ji ponechávat znaleckému posouzení, jak naznačuje stěžovatel). Stěžovatel má sice pravdu v tom, že podobně by mohl být s uvedenými psy zaměnitelný i pes náležející rodičům svědkyně S., tato skutečnost ale sama o sobě nemůže narušit souvislost (výše popsaného) logického řetězce důkazů o tom, že vlastníkem předmětných psů je stěžovatel. Nejvyšší správní soud považuje argumentaci žalovaného i krajského soudu v tomto směru za přesvědčivou, přičemž stěžovatel již výslovně žádný další článek uvedeného řetězce důkazů nezpochybňuje. Lze tak uzavřít, že Nejvyšší správní soud má za prokázané, že k inkriminované dopravní nehodě došlo po srážce poškozeného se psem náležejícím stěžovateli.

[21] Jádrem nyní posuzované kasační stížnosti představuje argumentace stěžovatele, podle níž nehoda byla spoluzaviněna poškozeným (bližší viz body [7] až [9] výše).

[22] Krajský soud k předmětné žalobní námitce uvedl, že nedbalostní jednání stěžovatele je v posuzovaném případě okolností natolik významnou pro vznik škodlivého následku, že ani eventuální pochybení na straně poškozeného, např. nepřiměřená rychlost, nemůže způsobit přerušení příčinného vztahu mezi jednáním stěžovatele a vzniklým následkem. Spoluzavinění poškozeného dle krajského soudu zásadně nevede k exculpaci pachatele, mohlo by mít vliv pouze na výši sankce (bližší viz bod [4] výše). Nejvyšší správní soud považuje za nutné tyto závěry částečně korigovat a doplnit, zejména s ohledem na skutečnost, že správní orgány uložily stěžovateli nejen trest za správní delikt, ale rovněž povinnost uhradit škodu způsobenou poškozenému.

[23] Při hodnocení možného spoluzavinění poškozeného je nutno vycházet z tzv. zásady omezené důvěry, podle níž po účastníkovi silničního provozu nelze spravedlivě požadovat, aby bez dalšího předpokládal možné porušení pravidel tohoto provozu jinými účastníky a aby tomu přizpůsobil své počínání. Toto pravidlo však neplatí absolutně, účastník silničního provozu, který porušil výrazným způsobem pravidla provozu na pozemních komunikacích, se principu omezené důvěry nemůže dovolávat (viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 5 Tdo 1173/2004, pro recepci těchto závěrů v judikatuře Nejvyššího správního soudu viz např. rozsudek ze dne 28. 8. 2008, č. j. 5 As 32/2008 – 51).

[24] K aplikaci této zásady viz také rozsudek ze dne 20. 12. 2012, č. j. 7 As 91/2012 – 62, v němž Nejvyšší správní soud posuzoval případ, kdy došlo k dopravní nehodě v podobě srážky vozidla jedoucího po hlavní silnici s vozidlem vjíždějícím na tuto hlavní silnici z vedlejší silnice. Odkázal přitom na judikaturu Nejvyššího soudu (usnesení ze dne 4. 2. 2009, sp. zn. 7 Tdo 38/2009, a ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 7 Tdo 688/2011), z níž dovodil, že jednání řidiče vozidla, který jede po hlavní silnici a má přednost před vozidlem vjíždějícím na ni z vedlejší silnice, zásadně nemůže být příčinou takové dopravní nehody. Výjimečně by však příčinou dopravní nehody být mohlo; odpovědnost řidiče vozidla, který jel po hlavní silnici, by tak přicházela v úvahu tehdy, pokud by v extrémní míře porušil stanovený rychlostní limit (přičemž toto porušení by bylo zaviněné) a pokud by zároveň rychlost jeho jízdy fakticky znemožnila řidiči vozidla příjíždějícího po vedlejší silnici splnění povinnosti dát přednost.

[25] Odkázat lze také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 6 Tdo 143/2011, z něž vyplývá další výjimka ze zmíněné zásady omezené důvěry. Řidič motorového vozidla podle Nejvyššího soudu nemůže spoléhat na dodržení dopravních předpisů ostatními účastníky provozu na pozemních komunikacích v případech, kdy ze situace v provozu na pozemních komunikacích vyplývá povinnost dbát zvýšené opatrnosti nebo s předstihem reagovat na situaci, aby bylo zabráněno kolizi (např. na komunikacích nebo v jejich blízkosti se pohybují děti, osoby těžce zdravotně postižené, přestárlé, zjevně volně pobíhající zvířata nebo to vyplývá z existence instalovaných dopravních značek). Důvodně spoléhat na to, že tito účastníci silničního provozu dodrží pravidla silničního provozu, může jen v případě, že z konkrétních okolností neplyne obava, že tomu tak nebude. Mohou však nastat situace, kdy i tito účastníci vytvoří řidiči svým náhlým neočekávaným a nepředvídatelným vstoupením do vozovky překážku, jež může být pro řidiče i objektivně nezvládnutelná. V takovém případě řidič neodpovídá za vzniklý protiprávní následek.

[26] V daném případě Nejvyšší soud potvrdil rozhodnutí nižších soudů, které shledaly vinným řidiče osobního motorového vozidla, který na silniční komunikaci I. třídy srazil chodkyni, jež vlivem střetu utrpěla smrtelná zranění. Chodkyně se původně pohybovala při krajnici silniční komunikace, následně náhle změnila směr a v prostoru 5 až 10 m před začátkem přechodu pro chodce vstoupila z krajnice do vozovky, kterou začala přecházet. Řidič vozidla již přes okamžité brzdění a uhýbání nedokázal vozidlo zastavit, zpomalit, či provést výhybný manévr potřebný k zabránění střetu. Nejvyšší soud konstatoval, že hlavní příčinou dopravní nehody bylo jednání poškozené, jednání řidiče přesto nebylo v souladu se zásadou omezené důvěry v dopravě. Nejednalo se o situaci, kdy chodec vytvoří řidiči svým náhlým neočekávaným a nepředvídatelným vstoupením do vozovky překážku, jež je pro řidiče objektivně nezvládnutelná. Řidič byl dopravním značením upozorněn, že na pozemní komunikaci je přechod pro chodce, dále byl povinen přizpůsobit jízdu, byť nahodilě, ale předvídatelné situaci, pokud viděl chodkyni, která se blížila k přechodu pro chodce. Za dané situace měl již v momentě spatření chodkyně snížit rychlost (v té době jel rychlostí nejméně 100 km/hod.), aby mohl reagovat na její případné vstoupení do vozovky v těsné blízkosti přechodu. Viditelnost byla navíc zhoršená vlivem začínajícího soumraku. Pokud by řidič včas snížil rychlost řízeného automobilu, a přesto by ke střetu s poškozenou došlo, nemuselo se jednat o nenapravitelný následek, jenž spočíval v jejím okamžitém usmrcení.

[27] Ze zmíněných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu lze pro účely posouzení otázky spoluzavinění dopravní nehody poškozeným v nynější věci dovodit následující závěry. Z provedených důkazů nijak nevyplývá, že by poškozený porušil výrazným způsobem pravidla provozu na pozemních komunikacích. Na inkriminovaném úseku silnice se pohyboval rychlostí, která nepřekračovala stanovený rychlostní limit – samotný poškozený uváděl, že jel rychlostí asi 40 km/h, s tímto tvrzením korespondují i výpovědi svědků (například svědek M. sice nedokázal odhadnout rychlost poškozeného, avšak uvedl, že po střetu se psem položil poškozený motorku na silnici a svezl se i s motorkou 5–8 metrů, z čehož je zřejmé, že se nemohl pohybovat příliš vysokou rychlostí). Stěžovatel má jistě pravdu v tom, že řidič je v souladu s § 4 písm. a) a § 5 písm. b) a d) zákona o silničním provozu povinen přizpůsobit své chování dopravně technickému stavu pozemní komunikace a situaci v provozu na pozemních komunikacích, dále sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích a dbát zvýšené opatrnosti kromě jiného vůči zvířatům, což může v konkrétních případech znamenat i povinnost snížit rychlost pod maximální povolenou rychlost na určitém úseku silnice. Také judikatura dovozuje, že v případě pohybu volně pobíhajících zvířat v blízkosti komunikace je povinností řidiče dbát zvýšené opatrnosti nebo s předstihem reagovat na situaci, tak aby zabránil případné kolizi. Ani tyto požadavky však nelze absolutizovat a činit řidiče (spolu)vinným za jakýkoliv střet, k němuž s takovým zvířetem dojde. Poškozený v nynějším případě poté, co spatřil stěžovatelovy psy,

dle výpovědi svědků přibrzdil, takže zjevně na jejich přítomnost reagoval. Těžko mu však vyčítat, že nezpomalil ještě výrazněji, či dokonce nezastavil zcela, jak namítá stěžovatel. Psi se nepohybovali přímo na silnici, ale na travnatém úseku vedle komunikace, nechovali se nijak nebezpečně a nic nesvědčilo tomu, že by se chystali vběhnout do vozovky; podle svědkyně S. skákali po plotě od zahrady svědka M., za níž se nacházela kočka, kterou před tím pronásledovali (v tomto ohledu se posuzovaný případ liší od věci, v níž rozhodoval Nejvyšší soud usnesením sp. zn. 6 Tdo 143/2011). Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by se poškozený zachoval nepřiměřeně nastalé situaci a že by tak spoluzavinil danou dopravní nehodu.

V. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. srpna 2014

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu